

„Праця“

Український просвітний тижневик в Бразилії виходить в Прудентополи кожного Четверга.

Передплата в Бразилії:

Річно 8\$000, піврічно 5\$000.
 Для Галичини річно 10 корон.
 Для України 5 рублів.
 Для Півн. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

ПРАЦЯ

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil. Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100рс. від стиха. Більші по 200рс. За всякі оголошення платить ся згори.

PRACIA Prudentopolis Paraná — Brazil

ВИДАВЦІ: Видавнича спілка.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руське ми серце і віра руська“ — З Рус. пс. Маркияна Шашкевича.

Ми України до скоу В нас є сила Козаків!

Одинока Українська Часопись у Бразилії.

Не розлучать нас ні море, Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Крик розпуки зза моря.

Вигинули цілі села. — діти падають як мухи.

В канадійськім „Українськім Голосі“ єсть поміщена стаття, яку пише п. Осип Мегас. Стаття звучить:

На припорученє Укр. Кан. Горож. Комітету в Вінніпегу, я виїхав 12. грудня 1919 р. до Галичини, щоби на місци провирити теперішні відносини і здати короткий звіт Комітетови з моїх спостережень.

Заосмотрений англійськими паспортими, я, яко англійський горожанин, не стрічав ніяких трудностей, так зі сторони польських як і других властей в Европі. Як одні, так і другі трактували мене в подорожі і на місци радше чемно, а навіть, як се було в Кракові, давали мені першєнство що до місця у вагонах антантського поїзду, який курсує між Варшавою а Парижем і який є дуже переповнений пасажирами. Їхати звичайними поїздами польської держави майже не можливо через велике переповнення, страшне зимно, нечистоту, повибивані вікна, всяке нехлюйство.

Перебувши у Відни кілька днів, я бачив, що то значить бути побідженим. Відень і ціла Австрія голодує, хорує, терпить страшні невидги, по готелях і рестаураціях лише кінське і пеяче мясо, валюта доходить до зєра, хлїб неможливий, цукру нема. Серед таких відносин живе тепер у Відни понад 3000 Українців — збігців переважно з Галичини.

сами польських наїзників. В цілім краю страшний терор, а польські вязниці і кримінали заповнені по стелю українськими патріотами. Ще страшнійшою трагедією Східної Галичини, се страшна епідемія плямистого тифуеу, яка пожирає сотками українських душ щоденно.

Санітарне положенє Сх. Галичини і на Великій Україні страшне. Крім епідемії тифу ширить ся скрізь чорна віспа, шкарлятина, холера, чума, діфтерія. Польські власти дивлять ся обоятно на вимиране українського населення. Радше треба підозривати, що Польща стремить до винищення в той спосіб українського населення, бо не робить найменших заходів, щоби ратувати вигибаючий нарід.

Брак біля, мила, вугля, страшна дорожня, політичний терор спричинили, що земля, колись медом і молоком пливуча, перемінилась в країну хорих і мертвих, в країну людських скелетів.

Нечисленні наші сили лікарські омлівають в боротьбі з язвами пошестий; брак ліків чинить боротьбу задалегідь безвиглядною.

В Тернополі, Коломиї, Станиславові, Чорткові, Борщеві, Перемішли шпиталі переповнені хорими. Селом ніхто не журить ся. На Україні в Камянці Подільськім хорує 5000 осіб. В західній часті повіту Заславського по річку Хомор число хорих на тиф виносить 24.000. Українська армія, яка колись числила понад 100 тисяч жовнірів, формально вимерла; її нині 15.000. Померло тисячі українських офіцерів, лікарів

ментів, скота. Що не забрали Австрійці, Німці, Мадяри, забрали решту Поляки. Щоби хто не думав, що се пересада, запевняю, що стверджую се цілком совісно, бо переконався особисто. Поляки забирають Українцям худобу, конї, безроги, вози, біле, кожухи, матерію, збіже, ніби рекувіруючи се для війська польського. Поляки забрали українського майна зі Східної Галичини на мільярди. Особливо народних наших діячів обдирали до нага, (так було з моїм братом, який був повітовим комісарем за часів укр. правління), причім було багато випадків убиваня на смерть, коли хто боронив свого майна.

Від 4. до 15. січня 1920 р. я конферував з українськими представниками наших товариств і організацій у Львові в справі несеня скорої помочи нашому народови і краєви. В конференціях сих брали участь представники «Національної Ради», «Горожанського Комітету», «Земельного Банку Гіпотечного», «Укр. Червоного Хреста», «Краєвого Союзу Кредитового», «Дністра», «Митрополичого гр. кат. Ординарјату», «Наукового Тов. ім. Т. Шевченка», «Тов. Земля», «Представники Укр. Преси» і других українських економічних інституцій. Цілю і предметом нарад було відбудова краю. Передаю в коротці рішення наших зборів.

1. Рішено заінтересувати американських Українців оплаканим станом Східної Галичини і просити їх помочи. Поміч ся повинна бути негайна, добре зорганізована і відповідно докована і

ним, інтернованим, політичним вязням, українським урядникам та службовикам, яких польські власти не хотіли прийати до служби, б) на економічні, в) просвітні і шкільні і г) політичні цілі українського громадянства Галичини.

2. Заразом рішає «Українська Національна Рада», що всі наші цілі придбані фонди мають бути прислані на руки львівських інституцій («Земельний Банк», «Дністер», «Краєвий Союз»), до відбудеться відповідний розділ після бажань американських жертоводавців.

3. Рівнож висказує президент «Укр. Нац Ради» у Львові погляд, що збірки в Америці належить переводити через місцеві комітети і сї комітети повинні їх вислати прямо до українських інституцій у Львові.

Повисші мені передані рішення «Укр. Національної Ради» у Львові підписали в імені президії:

Др. Роман Перфецький, голова; Др. К. Студинський, заст. голови; Ал. Барвінський, від Хр. Суспільників; Порфір Буняк, співредактор „Впереду“ делегат від соц. партії; о. Тит Войнаровський, від гр. кат. Ординарјату, гр. Андрій Шептицький, укр. гр. кат митрополит.

Воєнне положення на Україні.

Київ в руїнах. — Українсько-большевицьке правительство перенеслося до Харкова.

Каблеграма з Відня до Української Місії доносить: українська армія під проводом ген. Омеляновича-Павленка находиться в теперішню пору в самім серці України, займаючи область від Дністра по Умань і Елисаветград. Українські галицькі війська дер

ві, давали мені першешство по до місяця у вагонах антантського поїзду, який курсує між Варшавою а Парижем і який є дуже переповнений пасажирами. Їхати звичайними поїздами польської держави майже не можливо через велике переповнення, страшне зимно, нечистоту, повибивані вікна, всяке нехлюйство.

Перебувши у Відні кілька днів, я бачив, що то значить бути побідженим. Відень і ціла Австрія голодує, хорує, терпить страшні невігоди, по готелях і реставраціях лише кінське і псяче м'ясо, валюта доходить до зера, хліб неможливий, цукру нема. Серед таких відносин живе тепер у Відні понад 3000 Українців — збігців переважно з Галичини.

Переїхавши Східну Галичину в першій половині січня 1920 р. я переконався, що Польща перемінила сей нещасливий край в чисто невільничий терен. Ціла Східна Галичина ще даліше під окупацією польських військ, польської жандармерії, польського режиму. Чотири мільйони українського населення Східної Галичини стало гельотами, паріями, водоно-

на дорожня, політичний терор спричинили, що земля, колись медом і молоком пливуча, перемінилась в країну хорих і мертвих, в країну людських скелетів.

Нечисленні наші сили лікарські омлівають в боротьбі з язвами пошестий; брак ліків чинить боротьбу заздалегідь безвиглядною.

В Тернополі, Коломиї, Станиславові, Чорткові, Борщеві, Перемишлі шпиталі переповнені хорими. Селом ніхто не журить ся. На Україні в Кам'янці Подільській хорує 5000 осіб. В західній частині повіту Заславського по річку Хомор число хорих на тиф виносить 24.000. Українська армія, яка колись числила понад 100 тисяч жовнірів, формально вимерла; її нині 15.000. Померло тисячі українських офіцерів, лікарів, інтелігенції — решта вимирає на наших очах.

На галицькій Поділю цілі села формально вимерли. Мруть всі без ріжниць віку і пола. Діти падають як мухи.

Економічний стан України також оплаканий. Скрізь застій, скрізь брак житєвих konieczностей, брак матерії, біля, медика-

дови і краєви. В конференціях сих брали участь представники «Національної Ради», «Горожанського Комітету», «Земельного Банку Гіпотечного», «Укр. Червоного Хреста», «Краєвого Союзу Кредитового», «Дністра», «Митрополичого гр. кат. Ординарјату», «Наукового Тов. ім. Т. Шевченка», «Тов. Земля», «Представники Укр. Преси» і других українських економічних інституцій. Цілю і предметом нарад було відбудова краю. Передаю в коротці рішення наших зборів.

1. Рішено заінтересувати американських Українців оплаканим станом Східної Галичини і просити їх помочи. Поміч ся повинна бути негайна, добре зорганізована і відповідно льокована. І так між иншим «Українська Національна Рада» у Львові на своїм заєданю дня 14. січня 1920 ухвалила одноголосно:

1. Як найскорше придбане фондів при помочи збірки між американськими Українцями на: а) гуманітарні ціли, а в першій мірі для помочи неповинним жертвам українсько-польської війни, поло-

Повисші мені передані рішення «Укр. Національної Ради» у Львові підписали в імені президії:

Др. Роман Перфецький, голова; Др. К. Студинський, заст. голови; Ал. Барвінський, від Хр. Суспільників; Порфір Буняк, співредактор «Впереду» делегат від соц. партії; о. Тит Войнаровський, від гр. кат. Ординарјату, гр. Андрій Шептицький, укр. гр. кат митрополит.

Воєнне положення на Україні.

Київ в руїнах. — Українсько-більшевицьке правительство перенеслося до Харкова.

Каблеграма з Відня до Української Місії доносить: українська армія під проводом ген. Омеляновича-Павленка знаходиться в теперішню пору в самім серці України, займаючи область від Дністра по Умань і Елисаветград. Українські галицькі війська держать лінію Балта-Одеса. Галицькі війська ділають в порозуміню з придніпрянськими. Большевики уникають битви з Українцями.

Старання большевиків дійти до згоди з українськими комуністами-боротьбістами не вдалися і в Полтавській та Катеринославській губернії вибухли свіжі селянські повстання проти совітської влади.

Боротьба Українців проти большевиків в Києві провадиться майже без перерви і стара столиця України дійшла до позної руїни. Населення міста зменшилося з 400.000

М. Гоголь.

Тарас Бульба.

(ПОВІСТЬ).

4)

Їхні обличчя, ще не дуже опалені сонцем, наче погарніли, побілїшали; молоді чорні вуси тепер немов дужче відбивали їхню білість і здорову, могутню краску молодости; і такі гарні були вони під чорними баранячими шапками з золотим верхом! Нещасна мати! Побачивши їх, вона й слова не могла промовити, і сльози зупинились в її очах.

— Ну, сини, все готово! Нічого гаятись — промовив нарешті Бульба. — Тепер по християнському звичаю притядьмо всі перед дорогою.

Всі сіли, навіть хлопці, що з пошаною стояли коло дверей.

— Тепер благослови, мати, своїх дітей! — сказав Бульба. — Проси Бога, щоб воювали хоробро, щоб боронили всегда лицарської чести, щоб стояли за віру Христову, а коли ні — нохай красне пропадуть, щоб і сліду не стало по них на світі! Підійдїть діти, до матері: материна молитва зо два моря вертає і на землі рагує.

Мати ледви стоячи на ногах, обняла їх, виїняла дві невеликі іконки, з плачучи, надїла їм на шию.

— Нехай береже вас ... Божя Мати... Не забувайте, сини, матір вашу... Пришліть хоч вісточку про себе...

Далі вона не змогла говорити.

— Ну, ходїмо, діти! — сказав Бульба.

Біля ганку стояли осідлані коні. Бульба скочив на свого чорта, який мов скажений кинув ся вбік, почувши на собі двацятьпудовий тягар, бо Бульба був незвичайно важкий і грубий.

Коли мати побачила, що вже й сини її сіли на коний, вона кинулась до молодшого, у якого в чертах лица було більше ніжності; вона вчепилась його за стремена, вона припала до його сідла і з розпукою у всіх чертах не випускала його з рук. Двох дужих козаків взяли її обережно й понесли до хати. Але коли вони виїхали за ворота, вона мов легконога дика коза, не вважаючи на свої старі літа, вибігла за ворота, з неймовірною силою зупинила коня й обняла одного із синів з якоюсь божевільною, безчуттєвою палкістю. Її відвели знову.

Молоді козаки їхали сумні і здержували сльози, боячись батька, який теж був трохи збентежений, але силкував ся не показати того. День був сірий; зелень полискувала яскраво; птахи щобетали якось не влад. Проїхавши трохи, вони оглянулись назад; їхній хутір наче в землю провалив ся; тільки й видно було над землею два димарі їхньої батьків-

ської хати та верхи дерев, по сучках яких вони лазили колись як виїрки; ще перед ними розстелив ся той дуг, що нагадував їм всю історію їхнього життя, від тих років, коли вони качались по його заросеній траві, до років, коли вони вижидали в нїм чорнобривої козачки, яка боязливо перебігала його на свіжих, блистрих ногах. Ось уже тільки журавель над кирницею з привязаним колесом самотою сторчить в небі; вже долина, яку переїхали, здаєть ся здалека горою, і все собою закрила.

Прощайте, дитячі літа, і забави, і все, і все!

II

Всі три їзди їхали мовчки. Тарас думав про давне: перед ним проходила його молодість, його літа, — минулі літа, за котрими все плаче козак, бажаючи, щоб його ціле життя була одна молодість. Він думав про те, кого з давних товаришів застане на Сїчі. Він лічив, котрі вже повимирали, котрі живуть ще. Сльоза тихо світила ся на його повіках, і поспіла голова журливо понурилась.

Його сини були захоплені иншими думками. Але треба розказати децо про його синів. На дванадцятім році життя їх віддали в київську академію, бо все тогдішнє значнє козацтво уважало конечною річю дати своїх дітей у науку, хоч се робило ся задля того, щоб опісля за-

бути її зовсім. Хлопці були тогді, як усі, що входили до бурси, дикі, виховані на волї, і там їх звичайно трохи вигладжували й випускали щось загально подібнє одно на друге. Старший, Остап, почав свою науку з того, що зараз таки першого року утік. Його завернули, висїкли страшно й посадили за книжку. Чотири рази він закопував свій буквар в землю, і чотири рази, прочухравши його немилосердно, купували йому новий. Але певно, він зробив би те саме і в п'яте, якби не те, що батько пообіцяв йому привселюдно, що подержить його цілих двадцять літ монастирським послушником, і покляв ся свято, що він не побачить Запорожя до віку, коли не вивчить в академії всіх наук.

Цікаво, що се говорив той самий Тарас Бульба, який лав усю науку й радив як ми бачили дітям, зовсім про неї не дбати. З того часу почав Остап з незвичайною пильністю виспжувати за книжкою і незабаром дігнав найліпших. Тогочасна наука страшно розминала ся з життям: ті схолястичні, грамаіичні, ригоричні й льогічні тонкості рішучо не доторкали ся часу і ніколи не повторяли ся в життю. Всі, хто вчив ся їх, не міг до нічого прицепити своє знання, хочби й не таке схолястичнє. Самі тогочасні вчені були невіжі більш за других, бо не мали ніякого досвіду. Крім того республіканський устрій бурси, страшенна сила моло-

на 150.000 душ. Остаточо „українське“ правительство Раковського вищалося з Києва і осадилось в Харкові. Враз з тим змінено дату все-українського совітського з'їзду, що мав відбутися 16-го цвітня в Києві. З'їзд відложено до 1. мая і він відбудеться вже в Харкові а не в Києві.

Герб української Республіки.

Український герб, який ми тепер так часто видимо на різних образках і який ось тут подаємо, виглядає дуже просто. Ми привикли видіти на гербах пtiцю, або звірину, часто також рослину, зірки сонце, місяць і т. д. Зате український герб єсть відмінний від других і незрозумілий для не обізнаних.

Єсть це символічний образ влади. Очевидно, ми можемо його зрозуміти лише в звязи з історією. Бо сьогоднішній герб не єсть видумкою новітніх часів, але він і ає за собою тисячку літ минушини. Цей герб видно вже на грошах з часів Володимира великого (979 — 1015) та його наслідника Ярослава Мудрого. Цей герб був тоді загально узнаний; на доказ цього може послужити факт, що він знаходиться на камені київської катедрі, збудованої Володимиром Великим.

Яке значіння має цей образок? Без сумніву він представляє вершок скипра. Подібна фігурка була в ужитку у византійським царстві і звідтам прийняв її Володимир Великий. Тому за початком цього гербу треба шукати в давній грецькій історії, а навіть аж в грецькій мітології.

Тризуб, поганського божка Позейдона, мітичного володаря моря, став гербом византійського царства. Володимир Великий, як кажуть, вжився зі сестрою византійського цсаря і він приніс також християнство на Україну. Ми видимо отже, що історія українського гербу злучена з византійською історією, а через ню з історією старинної Греції. А через це український герб має історичну вартість.

Вісти з Галицької України.

КАЛУШ.

Тиф і нужда по селах. — Громадський склеп. — Доноси.

лянин склеп. Поволи починало село організувати самопоміч. Та се не подобалось в рогам. На донос лихих людей, староство почало переслідувати та грозити властелеви склепу за „бунтування“ села. Видно не подобався панам хлопський розум, його організація й самопоміч. Хочуть се знищити. Та се їм не вдається, бо нарід починає розуміти, що таке організація і яка її сила.

СТАРІЙ САМБІР.

Санітарні відносини.

З хвилиною вибуху в нашому місті й повіті пятнистого тифу засновано у нас шпиталь. Функцію лікарів повнять у ньому медики з першого чи другого року, і якісь „дівчата“, що, здається, й горячки добре зміряти не вміють.

Опіка в шпитали неможлива. Хорому мимо того, що дівчат є ціла купа, не тільки в ночі, але й за дня нема кому води подати. Медики цілими днями ходять по проходах. Про нічний дижур і не згадувати. Сплять собі одні і другі. До того еще поза шпиталем.

Хорих забирають з хат в невідповідний спосіб. Таж тепер зима, а хорих, майже нагих, не накривши їх теплим одіялом, везуть у шпиталь. Через се хорі простудяться не раз і по дорозі вмирають.

Так було з одним Жидом П. З., якого накривши лише звичайним, білим простиралом везли у шпиталь. Бідака в кілька день по перевозі у шпиталь помер.

Ми, старосамбірські мешканці апелюємо до наших місцевих компетентних властей і просимо їх вглянути в господарку згаданого шпиталю! Инакше шпиталь причиниться до що більшого лиха для нас, чим тоді якби його зовсім не було.

Галичина топиться в страшнім горю.

Всьо годі оповісти, годі розказати, які хвилі страшного горя переживає тепер наш нарід в Галичині. Ввесь край знищений, нарід знесилений, нужда, голод, слабости, душевне пригнобленне — отсе одним словом теперішний вигляд Галичини.

Знищення в Підгайцях і околицях.

Підгайці знищені, хоч не цілком; ринок приміром знищений зовсім. Руїна міста наступила підчас другої московської інвазії, коли то в Підгайцях були завзяті бої між наступаючими Москалями і уступаючими військами. Тепер нема сліду з таких доколичних сіл, як Зарваниця, Доброполе і Вишнівчик; в тих сторонах, як Вербів, Мозолівка, Гнуловоди і т. д., знищень великих нема.

Цікава авантура польських офіцерів з українським селянином.

Се сталося на торговици в Підгайцях, на ярмарку при кінці січня.

Шість польських офіцерів побачили селянина в штанах австрійської армії. Вони приступили до нього і казали скинути штани, бо се військові, а таких не вільно носити. Селянин зчулувався. „Що ви хочете в мене?“ — поспитав він. Колиж вони почали грозити йому і приперли так, що селянин бачив, що виходу для нього нема, він остаточно згодився скинути штани, але просив офіцерів, щоб йшли з ним до саний. „Ходить пани зі мною, а я на саях скину штани, бо тут якое ніяково“.

Коліж він вийшов до саний.

Причиною уступлення було непорозумінне між ним і чесько-словацьким міністром внутрішних справ Швєглю, щодо обсягу власти правительства Карпатської України. Именно др. Жаткович стояв в обороні повної самоуправи Карпатської України, а що сього не осягнув, то рішив уступити.

Др. Жаткович, як звісно, є американським горожанином. Тепер він вертається назад до Злучених Держав, де останеться яко адвокат.

Український уряд в Одесі.

Українське Пресове Бюро в Парижі звідомляє під дату 20. марта, що Український уряд який перенісся недавно до Могилова, має в найближшому часі перебраться до Одеси.

Ця вістка походить отже ще з перед часу, заким українські народні війська під проводом генерала Павленка здобули Одесу.

Міністер Грабскі і населення Львова.

Вівторок, дня 30. марта приїхав до Львова польський міністер скарбу др Владислав Грабскі.

На його привитання вийшли генеральний делегат др Галецькі, президент міста Найман, през. дир. скарбу Бугно, директор залізниці Барвіч і дир. поліції др Райнлендер.

На стрічу міністри вийшло й голодне населення міста, жінки - робітниці, з дітьми при грудях, та безробітні мушчини.

І коли през. Найман витав міністра іменем населення „польського“ Львова, „щасливого“, що може повитати „свого“ міністра в мурах старинного міста, — населення, голодні жінки й безробітні мушчини повитали його окликами: „Дайте хліба, бараболь, праці, кінчіть війну!“ та... каміннями.

І коли през. Найман приймав і гостив в своїх апартаментах обідом міністра та інших достойників та запевнював їх про любов міста — на долині зібране голодне населення, — яке здержував кордон поліціантів — робило їм котячу музику...

Те все мало місце в столичному городі краю, вівторок, дня 30 марта пополудне, в присутности всіх представників властей, з директором поліції др-ом Райнледором на чолі.

Сьогоднішні боржуазні дневники не згадали ні словом про приняття міністра населенням міста. Не згадав ні „соціалістичний“ польський „Dziennik Ludowy“...

І всьо булоби в порядку і може забулось „сердечне“ привитання міністра якби не... жінки, які по відїзді міністра з магістрацького обїду, уладили збори та рішили на другий день піти до міністра та зажадати від нього хліба, бараболь, роботи та покінчення війни!

І ще одна маленька, але дуже характеристична подія. Президент міста Найман вийшов до зібраної товпи жінок та старався їх успокоїти. Давав навіть одній 20 марок, щоби тільки не кричала. Та жінка плюнула йому в лице, а інші закричали його так, що він чимскорше скрився за військовий кордон та втік до ратуша.

Знак часу! Дає він нам багато до думати!

під умовою що правительство визнає независимість України.

Революція в Ірландії.

Від довгого часу надіялося англійське правительство революції в Ірландії на сам Великдень. Поодинокі замахы на високих урядників та на англійську поліцію в Ірландії знаменували близький вибух. Правительство одначе відповідало арештуваннями провідників ірландських независимців Шінфейнерів, думаючи в той спосіб здавити повстання в зародку.

Показується однак, що Шінфейнери миттє зрозуміли, що їм треба змінити тактику боротьби. Замість отвертого бунту вони взяли до підпалів державних будинків і поліційних кошар. Протягом великодньої неділі було 35 нападів на поліційні станиці, а огнева сторожа була цілий день на постою, щоби гасити тут там повставші пожежі. Подібні звіти вказують на вмілу підпольну організацію Шінфейнерів.

З цікавих епізодів заслугує на увагу вивішення ірландського національного прапора на воєнних доках в пристані Квінстава в полудневій Ірландії. Прапор повівав свободно цілісенський день. Доносять, що поліція переводить лише потайки арештування по домах, а ніколи не відважиться арештувати підозрілих на улиці.

Доносять з різних сторін, що поліція викрала склади оружа й амуніції, навіть на кораблях; підозрівають, що це походить з Німеччини.

Великодний понеділок не приніс ніякої зміни в положенню. Завзяття межі Ірландцями панує далыше.

Ватикан має дістати свою пристань.

Єсть вигляди, що Папа дістане незабаром суверенний порт від італійського правительства. Буде це мабуть місто Чівітавекхія на Тиренським морем, віддалене 32 миль від Риму. До цього порту малаби провадити залізниця з Ватикану, одержання якої доглядала би папська поліція. Бувби це певного рода „коритар“, приналежний до Ватикану і стоячий під охороною міжнародного права.

Коли італійське правління викінчить пляни в цій справі, то тимсамим скінчиться і 50 літня папська неволя. Святійший Отець буде мати право виїзду на повне море своїм яхтом під своїм прапором. Італійське правительство навязалоби отже в той спосіб офіційальні зносини з Ватиканом, як це вже зробила Англія, а тепер саме розпочала Франція.

Польські жовніри доускаються погрому в Бродах.

Польські жовніри з Познанщини, які стоять тепер залогою в Бродах (у Східній Галичині), напали на жидівську дільницю і на синагогу та потовкли тамошних мешканців. Ранено кількох Жидів, а один з них помер.

Революція в Німеччині скічилася компромісом.

1. цвітня пополудни конференція робітників прийняла і згодилася на предложення

Яке значіння має цей образ? Він мніє він представляє вершок скипра. Подібна фігурка була в ужитку у византійським царстві і звідтам прийняв її Володимир Великий. Тому за початком цього гербу треба шукати в давній грецькій історії, а навіть аж в грецькій мітології.

Тризуб, поганського божка Позейдона, мітичного володаря моря, став гербом византійського царства. Володимир Великий, як кажуть, вжився зі сестрою византійського цесаря і він приніс також християнство на Україну. Ми видимо отже, що історія українського гербу злучена з византійською історією, а через нею з історією старинної Греції. А через це український герб має історичну вартість.

Вісти з Галицької України.

КАЛУШ.

Тиф і нужда по селах. — Громадський склеп. — Доноси.

В околицях та селах Калушини лютував страшно п'ятнистий тиф. Забрав багато жертв, тепер поволи втихає, смертність спадає.

Нужда по селах страшна. Селяне мають мало землі, тому населення дуже бідує. Вся земля в руках дідичів та їх арендарів, розуміється не хлопів, а чужих. Інвентара також нема, бо все заеквіровано, й тому селяне не мають чим обробити поля.

В селі Пійлі заснував один свідомий се-

ли то в Підгайцях були завязті бої між наступаючи Москалями і уступаючими військами. Тепер нема сліду з таких доколичних сіл, як Зарваниця, Доброполе і Вишнівчик; в тих сторонах, як Вербів, Мозолівка, Гнуповоди і т. д., знищені великих нема.

Цікава авантура польських офіцерів з українським селянином.

Се сталося на торгових в Підгайцях, на ярмарку при кінці січня.

Шість польських офіцерів побачили селянина в штанах австрійської армії. Вони приступили до нього і казали скинути штани, бо се військові, а таких не вільно носити. Селянин здумався. «Що ви хочете в мене?» — поспитав він. Колиж вони почали грозити йому і приперли так, що селянин бачив, що виходу для нього нема, він остаточно згодився скинути штани, але просив офіцерів, щоб йшли з ним до саний. «Ходіть пани зі мною, а я на саних скину штани, бо тут якось ніяково».

Колиж він виліз на сани, почав окликати людей. Зібралась товпа і селянин промовив до неї, що з нього Поляки хочуть стягнути штани.

Завстиджені польські офіцери лишили селянина в спокою і серед реготу товпи щезли.

Уступлення д-ра Юрія Жатковича.

Старокраєві часописи доносять, що д-р Юрій Жаткович уступив із становища голови Директорії Карпатської (угорської) України.

лих, дужих, здорових людей, — все те мусіло наводити їх, до діяльності, що не мала нічо смільного з наукою. Іногді лихе удержання, іногді часті кари голодом, іногді інші потреби, що будили ся в свіжій, здоровій, молодечій тілі, — все те разом виростало в них ту сміливість, яка відтак розвивалась в Запорозжі. Головна бурса ганялась по вулицях Києва й заставляла всіх мешканців берегти ся. Сидухи на базарі закривали руками свої ширги, бублики, гарбузяники, наче орлиці своїх дітей, споро тільки побачили проходячого бурсака. Конзуль, якого обов'язок був наглядати за підвласними собі товаришами, сам мав такі величезні кишені в штанах, що міг вмістити туди весь грам задивленої сидухи. Ті бурсаки ставили зовсім окремий світ: у виспій кругу, що складали ся з польських і українських дворян, їх не пускали. Навіть коєвода Адам Кисель, дарма, що був покровителем академії, не вводив їх в суспільство і велів держати як мога сурою. Правду кажучи, сього й не треба було, бо ректор і професори-черці не жалували лозини, і нераз на їх приказ лектори так жестоко чухрала своїх конзулів, що сі по кілька неділь чухали свої паравари.

(Дальше буде).

ЛЮБИ ДІТИ ЧИТАЙТЕ СЕ, АЛЕ КІЛЬКА РАЗ І ЗАДЕРЖІТЬ СЕ В СВОЇЙ ПАМ'ЯТІ.

Счинила ся сварка в Криму: хан Джанибек скинув з престолу хана Мухамеда і сам сів на його місце. Тоді Мухамед, бажаючи вернути собі свої права, почав просити Дорошенка помочи. Дорошенко згодив ся і з 4.000 козаків рушив у Крим; тут получили ся вони з Мухамедом і напали у двох на Джанибека. Били ся, почали вже козаки розбивати татарську силу як тут взяли ся видумки Мухамедових Татар: Що-ж се ми робимо? Получили ся з невірними (то з християнами) і бемо своїх же братів Татар. А нумо лиш разом невірних бити. Та передали ся всі на Джанибекову сторону і разом всі Татари напали тоді на козаків. Дорошенка вбили, а голову його настромили на спис і виставили на мурах міста Калон.

По смерті Дорошенка наставили Поляки гетьмана Грицька Чорного, великого польського прихильника. Почав він заводити свої позачи, але Запорозжці

директор поліції д-ром Гаймлером.

Сьгоднішні боржуазні дневники не згадали ні словом про прийняття міністра населенням міста. Не згадав ні «соціалістичний» польський «Dziennik Ludowy»...

І всьо булоби в порядку і може забулось «сердечне» привітання міністра якби не... жінки, які по відізді міністра з магістрацького обіду, уладили збори та рішили на другий день піти до міністра та зажадати від нього хліба, бараболь, роботи та покінчення війни!

І ще одна маленька, але дуже характеристична подія. Президент міста Найман вийшов до зібраної товпи жінок та старався їх успокоїти. Давав навіть одній 20 марок, щоби тільки не кричала. Та жінка плюнула йому в лице, а інші закричали його так, що він чимскорше скрився за військовий кордон та втік до ратуша.

Знак часу! Дає він нам багато до думаня! (З «Впереду»)

ВСЯЧИНА.

Італійські католики за безумовним визнанням України.

Українське Пресове Бюро в Парижі подає відомости під датою 17. марта.

Народна група (католицька) в італійському парламенті, яка числить 106 послів, згодилась взяти участь в творенню кабінету

того не стерпіли і самі вибрали собі гетьмана Тараса Трясила. Гукнув Тарас по Україні: «Гей люди добрі! Кидайте панські поля обробляти та йдіть до мене козацької волі та слави добувати». І сипнув нарід до Трясила: чим більше тиснули пани хлопів, тим грізнійшою ставала сила Тарасова. А як зібрав вже Трясило чимале військо — вирушив проти Поляків. «Або добути — або дома не бути».

Підняв ся проти Трясила і сам гетьман Конецьпольський, думаючи: раз уже я побив козаків під Курукове озеро, то тепер вже байка другий раз побити. А перед себе пустив Конецьпольський лютого шляхтича Самійла Ляца, щоби «нагнати страху на нарід». Та й показав же себе Ляц, бодай би йому й добра не було! Як напав на Ляця, а потім на Димер, то зрівняв ті місточка з землею, а жителів вирізав всіх і старих і молодих, і жінок і дітей.

Зійшли ся й гетьмани Конецьпольський з Трясилом недалеко Переяслава на ріці Альті. Хвалили ся Поляки, що вибють малахаями козацьку силу, що не потрібуватимуть і шабель з нохов виймати. А саме тоді наступило свято «Божого Тіла» і почали Поляки святкувати — бенкетувати, пити та гуляти. А щоб відстрашити козаків, стріляли на пусто з гармат та з рушниць.

Але козаки не перелякали ся і, дж-

буде мати право виїзду на повне море своїм яхтом під своїм прапором. Італійське правительство навязалоби отже в той спосіб офіційні зносини з Ватиканом, як це вже зробила Англія, а тепер саме розпочала Франція.

Польські жовніри допускаються погрому в Бродях.

Польські жовніри з Познанщини, які стоять тепер залогою в Бродях (у Східній Галичині), напали на жидівську дільницю і на синагогу та потовкли тамошних мешканців. Ранено кількох Жидів, а один з них помер.

Революція в Німеччині скінчилась компромісом.

1. цвітня пополудни конференція робітників прийняла і згодилась на предложення німецького правительства. Наслідком цього революція, яка обняла долину ріки Рур скінчилась. Генеральний страйк, (який був наказаний на п'ятницю) відкликано.

На посліднім вічу революціоністів заявлено, що поміч, яку вони дістали від антанти виратувала їм життя.

На підставі умови з німецьким правительством жовніри червоної армії мусять видати льокальним властям оружжя найдальше до дня 10. цвітня. Їх не буде уважати німецьке правительство за бунтівників, наколи до п'ятниці в полудне устане боротьба в цілїм дістрікті.

давни ся ночі, кинулись на Поляків. Ой багато лягло тоді польського війська, багато потоптало ся кіньми, багато потопило ся в ріці Альті. І від тоді почали люди на Україні звати той день «Тарасовою нічю».

V.

І не переставало кляті на Україні. Били козаки, били й козаків, але все це не знаходило ся людини, яка міцно повернула би веслом в той чи иньший бік, аж поки не з'явив ся Богдан Хмельницький.

І саме в пору він прийшов. Чаша терпіння народного перелила ся. По всій Україні глухо шуміло, невдоволене і гнів народний спалахкував то тут, то там окремими іскрами. Треба лиш було дмухнути, щоб підняти пожеар по цілій Україні. Задумав Богдан велике діло — підняти всю Україну за волю.

Насамперед, скликав Богдан потайну раду з козацької старшини, промовив до них від щирого серця і так запалив їх своєю промовою, що присутні ханали ся за шаблі і бути готові до бою. Але Хмельницький успокоїв їх і сказав сидіти тихо, поки не буде відомо, що на те думає Запорозжє і сам же якраз хотів їхати до Запорозжців. (Далі буде).

Загадка.

1. Котре звіря є найчистіше?
2. Без чого коновка не може обійтись?

Всегда боронім своїх народних прав.

мандант армії комуністів зложив прире- те на посліднім вічу, що він стисло бу- ридержуватися умов цього договору. Він нв, що його армія єсть знаменита, та не може продовжувати боротьби, бо не амуніції.

ровідники комуністичної партії проти-в- всіми способами капітуляції, заявля- що вони воліють згинуті в боротьбі, остаточно підчинилися волі більшости гету робітників з долини Рур.

гально панує переконання, що комуні-с- удуть придержуватися умов капітуляції. ксамо і правительство єсть готове по- ти далекосяглі уступки.

Що виробляє здичіла Польща?

давню поставив в польськїм варшавсь- соїмі посол Вітос запит до воєнного терства ізза надужить військових вла-

Він запитував, іменно, яким правом зують військові комісії приходити до асе- унку не лише самим рекрутам, але ра- з ними і їх матерям, сестрам та жін-

Ті жінчини мусіли таксамо як і рек- ставати перед асентирунковою комі- розбиратися до нага і піддаватися лі- вким оглядинам, часто в присутности оронних людей. Коли жінчини не хоті- амї розбиратися, то польські салдати ирали їх насильно самі.

ли це говорив посол Вітос, то богато ів кричало: „Таких варваств не допус- сь навіть Німці“.

ністер війни відповів, що справді був й розпорядок, щоби і жінчини огляда- але ізза правильних надужить комісій розпорядок відкликано. (Перечитай собі „Сьвіте“ з Понта Гроси.)

шевики приймають мирові пропозиції Польщі.

Недавно надійшла на імя мі- ра заграничних справ Патека іскрова де- а від Чічеріна. В радіодепеші зазначає він свою згоду на розпочаття мирових гворів з Польщею дня 10 цьвітня ц. р. очасно пропонує уряд завішення ору- а цілому польсько-большевицькому фрон- а щоби делегати обох сторін зустрілися вевтральному терені, зазначаючи що цей- айкраще відповідалоби, одно з міст Есто- Тимбільше, що ця обставина вплинулаби сно на вислід мирових переговорів.

нагедія Галицької Ук- країни.

ний опис польських звірств у східній Галичині.

авно повернув з України і Галичини де- т канадійських Українців до Парижа Мегас, який бачив на власні очі шну нужду і терпіне нещасного україн- го населення.

се те п. Мегас зібрав у формі матерія- які Український Горожанський Комітет ипінегу, Канада, рішив видати двома ними книжками, в українській і англій- а мові.

нижки сї вже друкують ся. країське видане буде мати около 250 ан і коштує один доляр примірник. Ан- ське видане мати-ме понад 100 сторін штує 50 центів.

бі сї книжки будуть ілюстровані.

Чи пили Ви коли каву з української фабрики?

Зайдіть до Григорія Кухніра кольтонія Шавієр да Сільва — Папандуа С. Катаріна.

Там дістанете: каву палену найліпшої якості — без до- мішок ароматичного запаху в фабриці „ІТАЙО“.

Kuchnia Gregorio Colonia Xavier da Silva
corr. Papanduva S. Catharina.

Адвокат

Dr. TRASYBULO LINS-FILHO,
у Прудентополи.

Принймає всякі справи цивільні, гандлеві, кримінальні. Виготовляє інвентарі, арроляменти і прочі всякі спра- ви входячі в обсяг адвокатури. Ітересанти най удають ся до п. Вас. Лопатюка. Памятайте о сім, що всякі спра- ви предкладає в українській мові.

Канцелярія містить ся:
Hotel Victoria — Prudentopolis.

Позір!

ЛІНІЯ ІВАЇ І ОКОЛИЦЯ!

Linha Ivahy — Prudentopolis —
Parana.

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ.

Поручаю всім Українцям мій новостворений склеп. Найдешевші товари споживчі, знаряди до ужитку дома- шнього. Купую збіже герву і всякі продукта кольтонія- льні. Чого Вам потреба, купите і будете вдоволені. Жа- ден Українець не може оминати, а іти до свого Українця.

Alexandre Martynec.

Ivahy — Prudentopolis — Parana.

З Бразилії.

Дня 15. с. м. кинувся один залізничий робітник в Куритибі під потяг, наслідком чого зівстав тяжко покалічений. Причиною сего було п'яньство.

Взірцем доброї господарки є провінція Goyaz. Не тільки, що зуміла виплатити свої довги, але ще й готівка находиться в касі.

В Куритибі розбишаки ходять не лише в ночи, але і в день та допускаються очевид- них злочинів. Пару днів тому, кількох та- ких волоцюгів перебравшись, кинулися на одного жовніра, та поранили його немилосерно.

Недалеко Монтевідео з'їхалось двох кора- блів — особовий й товарний. Шкода не- значна, бо навіть тих, що повискакували з корабля, уратовано.

Невдовзі знова має прибути много родин німецьких до Бразилії.

ДО ЧЛЕНІВ ТОВ. „УКРАЇНА.“

Подаєсь до відома, що клуб український в Прудентополи отираєсь з днем 12. липня. Хтоби хотів взяти уряд „бутикінерз“ най зголоситись на адресу секретара товариства

фабрикантів нема; учених нема; артистів не- ма; адвокатів нема; лікарів нема... страшно?..

Єдиний фах, що Українці можуть вико- нувати в місті, це разом з неграми заміта- ти, вулиці о півночі, коли людч сплять!..

Ніодного народу не загнали в окрему загороду, а Українців загнали! Тим часом у Куритибі мешкає не менше як 20 різних народностей. А це значить ми є останні!!!

III.

Американський письменник Беламі, що написав два шумливих романи «Через сто- літ» і «Будучність» малює людськи життя так:

Життя це велика карета. В ній одні си- дять вигідно, захищені від усяких бід, а другі, у великому числітягнуть ту т карету. Смажить їх сонце, січе їх дощ, дістають во- ни батогів аж в самі нікуди, але везуть. Це біднота. Часом підкочить карета і викине якогось необачного; такий мусить запрага- тись до хомута і везти. Часом з тих, що якось виплутається з хомута; такий зала- зить до карети і їде разом з усіма, шмагає по жижках своїх товаришів, з котрими був недавно запражений...

Змальований тим письменником хід життя є дійсно такий. Але нам від того не легше. Січе нас дощ, смажить нас сонце, але до каре- ти нам далеко. Одначе ми не коні і можемо шукати та оглядатись за тим, як удалсь

Найбільший український склеп в Прудентополи

Василя Войтовича.

Продаєть ся по ціні уміркованій. Одинока фірма, яка вдзолить Вас за Ваші гроші! Вступіть і пере- конайте ся, бо то не коштує нічо.

Більший вибір найріжнородніших материй, най- модніших кольторів касеміри, коців, готових убрань, чисто-вовняних пал, полотна, хусток, стя- жок, капелюхів солом'яних і сукняних, ниток до ши- ття, вишиваня і ручних робіт, зимових шалів, перфум, перфумованого мила, скла, начинь кухонних, зеліза, машин до шиття, пороху, шроту, фугетів, славної пасти „Фаворіта“ і шнурівков; книжок, та прибо- рів шкільних.

НАПИТКИ КРАЄВІ І ЗАГРАНИЧНІ.

На складі завсїгди: хміль, олій до фарб, свічки мільові, а подостатком муки найліпших марок, соли грубої, меленої і рефінованої столової; Sal Glauber, Sal amargo, нафти, тютюну, рижу, цукру, фарини кукурузяної і мандькової, фасолі, кави зернятами, незрівнаного смаку паленої і чай з Індий.

Завсїгди сьвіже насїне.

Продаю всім, з моєї власної цегольні ЦЕГЛУ, яку узнано за найміцнішу, найлекшу і найпрактич- нійшу до мурованя; ЧЕРЕПИЦЮ: витревалу, най- меншої ваги, а найсильнішу. Скуповую на велику скалю герву та иньші краєві продукта.

Посїдаю велике і рівне подвірє на заїзд, а на случай потреби просторий, супокійний нічліг.

Wasilo Wojtowycz

Prudentopolis, Paraná, Brazil.

Італіян etc? Єдине пояснення може бути таке: в такій спільці розпливається своє ве- лике «я», в ній має рішати голос одиниць рівної вартости, а коли так, то краще хай панує лях чи хто небудь.

Тим чином всі ті явища, про які я зга- дував, вся та хороблива, розідаюча нас темнота, яка вже поробила з українських кольтоністів нашів буїрів і вигнала нас у столиці краю в окремішій закуток, та темно- та лишається; при ній лишаються наслідки II — вічний хомут і батогом по плечах!

Що-ж мають робити ті, хто порозумів усею безодню такого явпща? Як мають зас- тосуватись ті батьки з кольтоністів, що де що знають і не хочуть опустити своїх ді- тий на дно тієї смердючої ями, що звється анальфабелізмом? Де нам шукати поратун- ку? Як виховати дітей, щоб їх рахували в життю більше що ніж burro de carga?

Отже, мої бідні полемісти, порозумійте, що річ їде не о тім, чи я качав у Длугоша вльози, чи я приїхав у штанах до Бразилії, чи я з сегомо виспаладу вимагав десять чи двадцять міль, а в тім, як стоїть загал яка його будучина і підвалини до неї. Я сььогодні є, а завтра могу піти, «куди ді- дове доша пішло», але життя лишилось, і мен! тяжко булоб і в домовні, коли-б я не сказав свого слова в обороні того, що я розумію, ако мій патріотичний обовязок.

Я закликав не на врахованя моїх хиб

щоби делегати обох сторін зустрілися в нейтральному терені, зазначаючи що це найкраще відповідало би, одно з міст Есто-Тимбіше, що ця обставина вплинулаби сно на вислід мирових переговорів.

Трагедія Галицької України.

Короткий опис польських звірств у Східній Галичині.

Важко повернув з України і Галичини депутат канадських Українців до Парижа Юсип Мегас, який бачив на власні очі шну нужду і терпіне нещасного українського населення.

Се те п. Мегас зібрав у формі матеріялки Український Горожанський Комітет в Мінеаполису, Канада, рішив видати двома частинами книжками, в українській і англійській мові.

Книжки ці вже друкують ся. Українське видане буде мати около 250 сторінок і коштує один долар примірник. Англійське видане мати-ме понад 100 сторінок і коштує 50 центів.

Обидві ці книжки будуть ілюстровані.

Книжки ці будуть все мати велику історичну вартість, маючи правдиво і безсторонно наші сумні 1918, 1919 і 1920 років в Галицькій Україні.

Кожний Українець повинен читати і мати при собі хоч би українське видане „Трагедія Галицької України“.

Обидві ці книжки подають велике число фактів і описів про:

Нечувані, прямо потрясаючі звірства польського війська на галицькій Україні.

Арештованя, знущаня, терор над українським населенням Східної Галичини;

Крадежі, грабежі і реквізиції польських військ в Татар в Східній Галичині;

Страшні описи розстрілювань вагітних жінок і сивоволосих старців, палене домівок маленькими дітьми;

Варварські катованя українських полонних і інтернованих по таборах Домбрува, Ілків, Берестя Литовський, Пікулич, Ілків, де Поляки випроводили на другий день понад 40,000 цвіту українського народу чинним ширенем тифусу, червінки і друпошестий, як також голодом.

Як виглядає в практиці мандаторське право дане Вільсоном, Лойд Джорджем і Антантою Польщі над Східною Галичиною?

Як виглядає тепер наше колись проголошене шкільництво в Галичині;

Оплаканий економічний і політичний стан Східної Галицької України.

І повисші і багато інших фактів є об'єктом подані в „Трагедія Галицької України“.

Купуйте книжку сейчас в більшій скляній книжничці.

Висновок з грішми слати на адресу кан. „Українського Канадського Горожанського Комітету“:

H. Wojenko, Box 3611, Winnipeg, Canada.

Всяке намірене на червень (для членів товариства Серця Христового):

АПОСТОЛЬСТВО ЄВХАРИСТИЙНЕ.

Задрукуйте і пишть по „Місіонарському Товариству“ Адреса:

„MISSIONAR“

Zowkwa Gora — Galicia Oriental

робітник в Куритибі під потяг, наслідком чого зівстав тяжко покалічений. Причиною сего було п'янство.

Взірцем доброї господарки є провінція Goуаз. Не тільки, що зуміла виплатити свої довги, але ще й готівка знаходиться в касі.

В Куритибі розбишаки ходять не лише вночі, але і в день та допускаються очевидних злочинів. Пару днів тому, кількох таких волоцюгів перебравшись, кинулися на одного жовніра, та поранили його немилосердно.

Недалеко Монтевідео з'їхалось двох кораблів — особовий й товарний. Шкода незначна, бо навіть тих, що повисакакували з корабля, уратовано.

Невдовзі знова має прибути много родин німецьких до Бразилії.

ДО ЧЛЕНІВ ТОВ. „УКРАЇНА“.

Подаєсь до відома, що клуб український в Прудентополи отираєсь з днем 12. липня. Хтоби хотів взяти уряд „бутикінерга“ найзголоситься на адресу секретара товариства, п. Василя Попатюка. Члени товариства мають першешство. Поданя приймаєсь до дня 15. червня с. р.

На фонд „ОБОРОНИ УКРАЇНИ“.

Українські робітники при залізничній дорозі Руаї жертвували:

Андрій Пецух 5\$, Зофія Пецух 2\$, По 1\$ жертвували: Йосиф Фольмер Григ. Хотянський, Максим Осташевський, Катарина Осташевська, Пилип Байтала, Василь Пецух, Іван Вівчар, Ксенька Вівчар, Іван Дідик, Іван Фольмер, Олекса Кондракцій, Ів. Давидовський, Микита Гіль 2\$, Дмитро Пасечний 500 рс., Мих. Кружіль 500 рс. Разом: 22\$000

НА БІДНИХ У ГАЛИЧИНІ

Нова Галіція (коло Порту).

Филимон Павлик 5\$, Прокіп Демида 2\$, Йосиф Білінський 5\$, Семен Сандяк 5\$, Евстахій Білінський 5\$, Марія Твердохліб 10\$, Ярослав Твердохліб 10\$, Никифор Стахира 2\$, Яким Котвіцький 3\$, Дмитро Котвіцький 3\$, Анна Котвіцька 1\$, Текля Котвіцька 2\$, Пилип Костів 5\$, Іван Білінський 5\$. Разом: 64\$000

В сім ч. „Праці“ оголошено: . . . 86\$000
3 попереднього 10.013\$500
Загальна сума 10.099\$500

Щира розмова з моїми мудрим „противникам“.

(В справі моєй донеси „Без дороги“).

II

Всюди де я переходив, бачив нашу ніжність нашу феноменальну непридатність до життєвої боротьби. Відсунуті ми скрізь з місць більш менше poplatних. В Куритибі ми маємо своє тєтто (так в старину називалось передмістя де мешкали тільки жиди), що звється Campo de Galicia. Як зачумнені або проважені ми не маємо пляцу в місті. Бо справді: щоб ми робили в місті? Великих торговців між нами нема; фазендарів нема;

Ніодного народу не загнали в окрему загороду, а Українців загнали! Тим часом у Куритибі мешкає не менше як 20 різних народностей. А це значить ми є останні!!!

III.

Американський письменник Беламі, що написав два шумливі романи „Через століття“ і „Будучність“ малює людське життя так:

Життя це велика карета. В ній одні сидять вигідно, захищені від усіх бід, а другі, у великому числі тягнуть ту т карету. Смалить їх сонце, січе їх дощ, дістають вони батогів аж в самі пікуди, але везуть. Це біднота. Часом підскочить карета і викине якогось необачного; такий мусить запрягатись до хомута і везти. Часом з тих, що якось виплутається з хомута; такий залазить до карети і їде разом з усіма, шмагає по живках своїх товаришів, з котрими був недавно запряжений...

Змальований тим письменником хід життя є дійсно такий. Але нам від того не легше. Січе нас дощ, смалить нас сонце, але до карети нам далеко. Одначе ми не коні і можемо шукати та оглядатись за тим, як удалсь відвизатись нашим товаришам, що з нами тягли, і як вони умудрилися залісти в карету. За поясненням ходити не далеко: погляньмо лише назад у рідний край. Кілька літ тому назад ми були тими, що тільки тягли; а тепер досить є таких, що позалазили в карету, і не хочуть звідти забиратись, не дивлячись на те, що їх хочуть випхати. Єдиний спосіб, що привів деяких Українців до карети — це освіта, яка рівняє хлопського сина з графським.

В своїм блаженнім отупінню наші патріоти, котрі тут у Парані відвизались від хомута і трохи причепились до карети, не хочуть порозуміти того великого увільняючого людський дух средства, що звється освітою. Вони пригрілись до теплої громадської печі, смакують собі пиріжки, а про решту земляків вони думають, як раз так, як та пані з довгим рилом, що підкопувала дубові коріння і казала, що дідько може забрати дуба, аби їй було досить жолудів!.

Українська справа, як гнилий мішок, розлазиться тут по всіх пунктах. Але ти дивись і мовчи! Ти не смій про це писати! Не смій ворухити нашого спокою! Нам тепло, вигідно, а про решту — хай їй дідько... Не смій шукати причин!

Такі патріотичні погляди на справу не можуть задоволити нікого. Не можуть, бо не усувають самого коріння зла. Зло лежить у дезорганізації, у хижацькій смакованні свого великого „я“. „Я“ є початок і кінець всього, що є і мусить бути. Раніш, ніж послати до друку статтю „Без дороги“ я говорив з укр. купцями на Дорізоні. Ось відповідь від двох. С. Матіський, що має притуловницько і праволожних дітей, так мені сказав: „То не можливо пане, що Ви задумуєте те, бо у нас одні других не рахують за людей. Я живу коло самого товаришського дому, рахуюсь Українцем, але мене рахують ні за що. Спільна робота з такими людьми неможлива!“. М. Шафранський, чия опінією я дуже дорожу, так сказав: „Ми потребуємо громадського склепу це правда. Колиб такий склеп чи депозит засновувався, я до нього перший. Але я знаю наших купців; є такі, що на те не згодяться, і даремні будуть Ваші заходи“. Чому не згодяться? Яка бузаб шкода від того що наші вендарі увільнилися від понижуючої нас залежності від Іраків, Турків,

Тим чином всі ті українці розідаюча нас темнота, яка вже поробила з українських кольоністів напів бутрів і вигнала нас у столиці краю в окремі закутки, та темнота лишається; при ній лишаються наслідки IV — вічний хомут і батогом по плечах!

Що ж мають робити ті, хто порозумів усю безодню такого явища? Як мають застосуватись ті батьки з кольоністів, що де що знають і не хочуть опустити своїх дітей на дно тієї смердючої ями, що звється анальфебелізмом? Де нам шукати порятунку? Як виховати дітей, щоб їх рахували в життю більше що ніж bigro de carga?

Отже, мої бідні полемісти, порозуміте, що річ їде не о тім, чи я качав у Длугоша кльоци, чи я приїхав у штанах до Бразилії, чи я з сего висиналу вимагав десять чи двадцять міля, а в тім, як стоїть загал яка його будучина і підвалини до неї. Я сьогодні є, а завтра могу піти, „куди дїдове лоша пішло“, але життя лишилось, і мені тяжко було і в домовині, коли-б я не сказав свого слова в обороні того, що я розумію, яко мій патріотичний обовязок.

Я закликав не на вирахованні моїх хиб а на розумне розібраннє справи. Бо коли б почав вираховувати, що кожен з вендарів, яко особа, нашкодив, то тогє булоб аж за надто. Я напр. знаю одного що кинув жінку в Куритибі і вже збирався брати урядовний шлюб у Порті; знаю знов одного, що переребивав ребра своїй жінці і вона вже одним боком киває „на Єрусалим“, як у нас кажуть; знаю... але буде! Повторяю, що від того що я свазав добридень, а не Слава Іс. Хр., від того, що я качав кльоци і т. д. як і від того, що хтось перебив жінці своїй ребра, — вийшла від того особиста шкода, а не загальна.

Але від того, що Українці підтримують польські венди — чи то Українці вендарі чи то кольоністи — все одно; від того ідуть гроші на підсиленє наших ворогів, а тим самим на знищенє наших рідних...

(То дивна річ: кількі ріжних кривд поносить наш темний чоловік тут; кілько визискують його глупоту ріжні „пшияцелі“, все то пані Іван з Антоном, Оден за всіх, Матіський і інші бачили, бачуть і... мовчуть! То їх не обходить! Але на свого подай Господи!)

Кінчаю мою „розмову“:

Мої „полемісти“ порозуміли статтю мою „Без дороги“, яко похід проти них, яко папложення своїх, а піднесення польських вендарів.

Можу вам сказати, що ви зле порозуміли; я нічого подібного не мав на меті. Розбиралась справа взагалі; а коли ви в тій справі стали спереду, то це є тільки фактом, якого не обминеш. Колиб стояв хто пичий, а-б згадав того щого.

Розумію вашу рідну справу, що вона зле стоїть. Мене це пече, як Українця, і я про це кажу і буду казати. Я розумію, що ми дійшли до границі забуття. Ще ступиць — і нас нема, яко людей. Лишають ся по нас якісь нащадки, але про них я вже писав, що вони будуть за люди: то будуть білі дикуні, одягнені бутри.

Почуваю, що ми стоїмо на роздорозі; не ми, Куд чи Матіський, а Українці взагалі. Старі дороги нездаді; ми по них ідемо не наперед, а назад, бо коли діти не зміють того, що зміють батьки, то значить, що нація дурнішає, вироджується в ідіотів. За довгий час сокупного життя з вендарями я пригадавсь, чи вони стоять на сторожі

нашої будучини. Побачив, що ві. Отже коли багата класа не розуміє часу який ми переживаємо, то апелюємо до біднішої. Апелюємо до тих, кому будучність дітей дорога, хто почуває перед ними моральний обов'язок.

Отак треба мене розуміти. І я думаю, що хто порозумів, то буде також шукати нових доріг. А які-ж можуть бути лінії доріг від тих, що ведуть до матеріального визволення і до освіти?

В. Куц.

Каразіньо 7. цвітня 1920.

Посмертні згадки.

† О. Юстин Гаврисевич консисторіяльний радник, бурштинський декан, парох Чагрова помер в Камінці. Помимо лихого здоров'я покійник проявляв багато праці на народному та суспільному полі, був довголітнім головою пов. товариства „Просвіта“, основателем „Сільського Господаря“.

Громадяни Золочівщини і Воронянищини добре тямлять його безітересовну організаційну працю. Білий Камінь, Жуличі, Геродилів — театральні кружки, просвітні курси, асильки мужицьких синів у торговельній школі і гімназії, то знову курси для неграмотних, дівочі кошикарські школи остануть на все ясними точками народної діяльності замученого Ляхами Покійника.

Займався все живо долею народа, тому в маю 1918 р. впавав жертвою ляхських знущань. Ляхи його тяжко побитого арештували, та не мали часу вивести, бо наші війська наступили і розбили Ляхів під Бурштином і Чагровом. При уступленні наших військ покійний мусів виїхати з ними. Організм покійного змучений тяжкими фізичними і психічними переходами останніх часів, не витримав недуги тифа, якої набавився під час сповнювання своїх обов'язків, як священик і яка не дала дочекатися йому рішення

про майбутнє України, якої так нетерпеливо вижидав. В пам'ять покійного остали деякі його релігійні твори: „Значіння гр. кат. церкви для українського народу“, „Проповіді на неділі і свята“, „Причинки до історії гр. кат. обряду“ (не скінчене), дві повісті: „Хмара“ і „Осінь“, премійовані тов. „Просвітою“ новелі: „Ярмарок“, „Дід Остап“, „Свекруха“ і багато дрібних начерків.

Покійний осиротив трох синів і дві доньки. Земля йому пером!

Хто за добре подяки бажає, той її не заслугоє.

Перше спробуй, а опісля хвали.

НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА!

Панове купці і рільники!

Продає ся посілля в першоряднім порядку так для годівлі худоби, як для провадження гандлю вже усталеного і запевненого з добрим відбутом.

Має власности 170 алькерів землі, 100 алк. землі під управу а 70 алк. герви, обгородженої дротом, який відділяє землю управну від пасовиска. 50 штук ходоби, 30 коний, 100 свиней до годівлі. Дім новий зі склепом, покритий дахівкою, склад на герву і всякі продукта споживчі, 5 домів для служби, 2 кароси пароконні, при торі колейовім, 6 кіл. від стації Ребоусас.

Склеп з добрим відбутом, торгуєся товару за 4 — 5 тисяч місячно. Продається з причини перенесеня властителя до Іраті. Ціна приступна для всіх. Проситься зголосити до низше підписаного властителя або до фірми

„Одрецкий і Козакевич“.

в Іраті.

Властитель: Константин Одрецкий.

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім першоряднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стації залізничної.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший товар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора саяя повна Seccos e Molhados, залізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючи можуть переносувати, або в бараку, або в саяях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби виїмаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Donlak — Iraty — Paraná.

Лікар і оператор
Др. МИРОСЛАВ ШЕЛІГОВСКИЙ
Бувший асистент клінік європейських
CURITYBA, Rua S. Francisco 25.

Лічить після найновішої системи. — Виконує всякі
рації хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічує
лучами „Roentgena“. Посідає власну лабораторію до бадань хемічних
кроскопових, та всяких иньших бадань крови в слабостях внутренних.

Порада листовно і устно. — Мож розмовитись по українськи.

CURITYBA — Rua S. Francisco № 25. — Paraná — Brazil

Кравчарня „УКРАЇНА“
Василя Магеровского

Виготовляє всякі убраня від найдорозших до найдешевших: плащі, намітки, маринарки, сподні — взагалі все, що входить в обем кравецтва.

Всякі роботи виконує скоро, совісно — після міри, крою і моди.

Ціни найприступнійші.

Українці! Попирайте завсідги лиш своїх!

ALFAIATARIA „UCRAINA“
de
Basilio Magerovskyi
Papandua Sta. Catharina

Український склеп
ХРУНІА І БРАТА.
в кольонії Вера Гварані.

Продаємо ріжнородні продукта по найтійшій ціні.
Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.
На складі єсть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.
Chrún & Irmão
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
Івана Мойси

В Марешаль Маллет
ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродает ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні.

Оселя Гважувіра — Парана — Бразилія.

Найбільший склеп українців
ІВАНА ШЕРЕМЕТИ.

Поручаєсь всім Українцям свідомого Українця, в котрі дуть ся товари споживчі, знають домашнього вжитку. Хто що не певно що не пожадує, коментить обов'язок народний:

СВІЙ ДО СВОГО

Купуєсь збіже і всякі продукти кольоніяльні.

ANTONIO REBOUCAS PA
Riosinho

CASA DO POVO

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

в АНТОНІЙО РЕБОУСАС

Один з найбільших і найлучших склепів у цілім місті Іраті

Продаю товари ріжнородні справді хто забажає — ФАЗЕНДА, ЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, усе, що потрібне до ужитку цього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповують На складі КАВА — ЦУКОР споживчі товари. Капелюхи — артикули — окраси зі золота і перстені, ланцюжки до годинника. Чого Вам треба — купите вдоволені.

Constantino Odrecko
Antonio Rebouças

В КУНІС

Чи Ви вже були коли у склепі НИКИТИ ДОНЯКА у місті Іраті?

Він є знаний всім зі свого склепу, що его отворив еще в р. 1908 — в новім перворяднім мурованім домі, в місті Іраті, недалеко стайції залізничної.

В його склепі знайде кождий Українець найлучший і найдешевший то вар. О сім переконаєсь кождий, хто вступить в хату Никити Доняка. Простора сая повна Seccos e Molhados, зелізя, ріжнородна фазенда, товари споживчі і т. и. — а все по ціні найприступнійшій. Переїзджаючі можуть переночувати, або в бараку, або в саях на горі помешканя. Ті, що мали до діла зі склепом Н. Доняка, є вдоволені з его товару.

Купую герву-матте і иньші продукта кольоніяльні.

До кождого потягу висилаєсь власний віз, а в разі потреби винаймаєсь фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

СВІЙ ДО СВОГО — УКРАЇНЕЦЬ ДО УКРАЇНЦЯ

Niketa Doniak — Iraty — Paraná.

CAIXA
POSTAL
246.

BEBAM AS CERVEJAS
DA
ATLANTICA

Atlantica
Luzitana
Curitibana
Porter

TELEPHONE 454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ — ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. Я.
(ул. Ігвассу — Куритиба) ???

ПИВА:

ясні:

Атлантика
Люзитана
Гамбург
Куритибана
Паранаенсе

темні:

Мюнхен
Кульмбах
Демократа
Портер

НАПИТКИ:

Атлянта

Більц

Вода Столова

Женжібре

ГАЗОЗИ з:

Цитрини

Абакаші

Черешень

Малин

Помараньч

Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни!

Роздаємо насіне ячменю за контрактом або продаємо вибіране насіне ячменю!

Сухі дріждки Атлантики є найлучші і економічні.

Екстракт з солоду, се найлучше лікарство проти кашлю і відновляючий сили.

Продаємо ріжнородні продукта по найтаньшій ціні.
Купуємо усякі продукта кольоніяльні, як герву-матте, обручі з тімбо, кору з брамомуні, віск, масло кури, і т. д.
На складі єть кава, цукор білий і жовтий, сіль мілка і груба, риж, капелюхи сукнянні і солом'янні, і т. д.
Chrum & Irmao
Vera Guarany — Paulo Frontim, Paraná.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП

Івана Мойси

В Марешаль Маллет

ріг ул. Тараса Шевченка і Др. Франка.

Спродає ріжнородні продукта по найтаньшій ціні. Купує усякі продукта кольоніяльні, а найцікавше, що платить доросше як другі склепарі.

ПП. З КОЛЬОНІЙ

прошу прийти у мій склеп і спробувати, чи те, що кажу, правду кажу? Я сьвідомий, що переконаєтесь, що кажу правду!

João Moisa

Marechal Mallet

Paraná

В АНТОНІО ГЕВ...
Один з найбільших і наших склепів у цілім місті Іраті

Продаю товари ріжнородні справді хто забажає—ФАЗЕНДИЗО—ЗНАРЯДИ домашні, усе, що потрібне до ужитку цього і ріжничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую На складі КАВА — ЦУКОР споживчі товари. Капелюхи—артикули—окраси зі золота перстені, ланцюшки до годинника Чого Вам треба — купите і вдоволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças

В. КУН І СІ

ІПІРАНГА ГВАЖУВІРА

Поручаю мій склеп при бриці КАП ФЛЯШКО купую усякі продукта продаж гуртовна і деталі

W. KUHN & FILHO

Guajuvira

Pa

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

Одрецький — Козакевич

В

ІРАТІ

ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям з Іраті, як і з подальших місць, наш склеп, який є завжди заосмотрений у найріжноріжні товари так краєві, як і заграничні, найлучшої якості. Великий вибір ріжнородних матерій, коців, капелюхів, вовняних пал, хусток, білі полотна, черевики з фабрики Фаворита, осотові вовнянні убрання і т. д. і иньші товари галентарійні.

НАЧИНЕ КУХОНЕ — ЗЕЛІЗО.

Має завжди на складі велику скількість: МУКИ пшеничної жито кукурудзяної, ЦУКОР жовтий і білий. Каву в зернятах і мелена, ОНАФТА, ОЛІЙ, ріжнородні ФАРВИ, КОНСЕРВИ, ГОРІВКА з Моретесі питки краєві і заграничні.

Скуповуємо герву — віск і мід для ПП. Каросників є портера, січки і кукурудзи не бр

Продаж деталічна і гуртовна для прибувших залізницею нічліг.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА.

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

На услуги Шановної Публіки. Телеграфічна адреса: „Kozak“ Iraty